

Holy Bites

¹ **H**ASHEM spoke to Moses and to Aaron, saying to them. ² Speak to the Children of Israel, saying: These are the creatures that you may eat from among all the animals that are upon the earth. ³ Everything among the animals that has a split hoof, which is completely

2

את סדר המצוות ובנין האומה קבעה התורה בסדר כרונולוגי בדומה לתוכנית בנין וצורת ההשתכנות בו. דהיינו, בראשונה מופיעות בתורה יסודות האומה - אבות העולם. מהם מתפתח ומתגבש העם והאומה היהודית. ואחר כך מעמד הר סיני שם הם מקבלים את התורה, אותם חוקים ומשפטים שהם תוכנה ומהותה של ישראל, והפן האוניברסלי של העם. ואחר כך עוברת התורה ועוסקת בעניינים של בנין המקדש והקודש מרכז ומקור לקדושה, הקרבת קרבנות ומנחות שעל ידם מקרבים את ישראל לאבינו שבשמים, והם חלק מהותי ופנימי של עם ישראל. מכאן מצווה התורה שיש להעביר קדושה זו גם לתוך בית מגוריו ושעבור קדושה זו גם למטבחו ותגיע אף על שלחנו של היהודי.

3

כלומר הקב"ה מכיר את אחד מיצרי התאוה של האדם התוקפניים הוא יצר האכילה שאדם להוט אחריו, וכדי לדכות יצר זה באה התורה ומגבילה אותו במאכלים מסוימים. ובכך נוכל יותר בקלות לכבוש ולהתגבר על החפי היצר אם נגביל את עצמינו במותר ואסור ובכך נקדש את השלחן היהודי במקביל לשלחן שבבית הנקדש. שכן פירשו את הפסוק: "קדושים תהיו" "פרושים תהיו".

6

וביסוד העבודה (ח"ב ח,ו) מביא מש"כ הרמב"ם באגרותיו שדעות האדם מחשבותיו והשקפותיו תלויים באכילתו, אם המאכלים שאוכל הם בתכלית הכשרות, וכן אם אוכל בישוב הדעת. והוא משום שהמאכלים נהפכים לדם, והדם הוא היסוד והשרוש לנפש רוח ונשמה. ומשום כך הכל תלוי באכילה, שאם אכילתו כראוי ואוכל בישוה"ד ע"ד בכל דרכי דעה או כל דעותיו ומחשבותיו קדושים וטהורים, ואם אין אכילתו כראוי משפיע זאת על דמו וגורם לו דעות ומחשבות פסולות. ומהבעש"ט הק' איתא עה"פ (תהלים קז) רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף, שבפסוק הזה יש "סוד גדול ונורא", שלכאורה לשם מה ברא הקב"ה את תאות האכילה, אלא מפני שלכל יהודי יש ניצוצות הקדושה השייכים אליו שתפקידו להעלותם לקדושה, וזה שבנ"א רעבים גם צמאים הוא משום שנפשם בהם תתעטף, שבתוך המאכל עטופה נשמה שעליו לתקן באכילתו.

5

וב' הדברים ע"פ מה דאיתא בספה"ק שכל תכלית התורה ותרי"ג מצוות היא להביא יהודי לדביקות בה', ובאם יהודי מקיים תורה ומצוות ואינו דבוק בהשי"ת הרי חיסר כל התכלית של קיום התורה והמצוות. ולכן הזהירה תורה באזהרת והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני על כל הדברים המרחיקים יהודי ביותר מדביקות בהשי"ת, שלא יעשה דברים אלו שהם היפך הדביקות, כעניני מאכלות אסורות המתעבים ומגשמים את האדם ומרחיקים אותו ביותר מהשי"ת. וזהו פי' והייתם קדושים כי קדוש אני, כי צריכים אתם להתדבק בהשי"ת והקב"ה כביכול אינו יכול לסבול דברים אלו המתעבים את הנפש וגורמים ריחוק ממנו ית', ובכדי שתהיו אנשי קודש בתכלית העדינות עליכם

4 נתיב סליח

והענין, כמו שכתב הרמב"ן בפר' משפטים עה"פ (שמות כג) ואנשי קודש תהיו לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, דכשבא להתחיל באיסור המאכל פתח ואמר ואנשי קודש תהיו לי, כלומר אני חפץ שתהיו אנשי קודש בעבור שתהיו ראויים לי לדבקה. כי שאני קדוש, לפיכך לא תגעלו נפשתיכם באכילת הדברים המתועבים. והיינו כי חפץ הקב"ה שישאל יהיו דבוקים אליו ית', ונתן להם העצה לכך שלא יאכלו מאכלות אסורות המתעבות את הנפש ומונעים הקדושה, וכמש"כ שם עוד הרמב"ן שכל ענין איסורי המאכלים הוא רק טהרה בנפש שתאכל דברים נקיים שלא יולידו עובי וגסות בנפש. וזהו שאמרה תורה ואנשי קודש תהיו לי, כדאי' במכילתא ע"ז, כשאתם קדושים הרי אתם שלי, ע"י שתהיו אנשי קודש תהיו לי שלי ודבוקים בי, ואיך תשיגו זאת ע"י שבשר בשדה טרפה לא תאכלו, כי מאכלות אסורות מרחיקים יהודי מהקב"ה.

7 Artscoll Stone Church

At the end of this chapter (vs. 43-45) the Torah stresses the reason for *kashrus* in very clear and powerful terms: By observing these laws the Jew can pull himself up the ladder of holiness: by ignoring them, he not only contaminates himself, he gradually builds a barrier that blocks out his comprehension of holiness. Just as someone who is constantly exposed to loud music and harsh noise, slowly and imperceptibly, but surely, suffers a loss of his ability to hear fine sounds and detect subtle modulations, so too, the Torah informs us, a Jew's consumption of non-kosher food deadens his spiritual capacities and denies him the full opportunity to become holy. And worst of all, it renders him incapable of even perceiving his loss. For this reason, Rama (Yoreh Deah 81:7) cautions that even small children should be prevented from eating forbidden foods, lest their spiritual potential be harmed.

8 איסור אהרן - נבל - קדו

וכן כותב הרמח"ל (מסילת ישרים פרק י"א): "איסור המאכלות, בין בענין הטריפות עצמם, בין בענין תערובותיהן, בין בענין בשר בחלב או חלב ודם וענין בישולי גויים, וענין געולי גויים, יין נסכם וסתם יינם... והמקל בהם במקום שאמרו להחמיר, אינו אלא משחית לנפש... והנה הוא נשאר בהמיי וחומר משוקע בגסות העולם הזה. והמאכלות האסורות יתרות בזה על כל האיסורים, כיוון שהם נכנסים בגופו של האדם ממש ונעשים בשר מבשרו".
על דרך זה כותב בעל ה"ראשית חכמה", וז"ל (שער הקדושה פט"ו): "כתוב בתורה והתקדשתם והייתם קדושים ולא תטמאו את נפשותיכם, ומירש בזוהר שם כי המאכלים הטמאים שהזהירה לנו התורה מהם שורה עליהם רוח חיצוני וטמא. ולכן האוכל מאותם הדברים מטמא נפשו ומראה על עצמו שאין לו חלק בקדושה, ולא באלקי ישראל. כי הדבר הטמא נעשה חלק אבר בעצם האדם והנפש מתלבשת שם, נמצא שהוא מטמא נפשו ומטמא הנפש המתלבשת בגוף...".

עתה, לאחר שהבנו מה אמרו חז"ל, עלינו לנסות ולהבין מדוע באמת אמרו חז"ל כן? מדוע פוגעת אכילת איסור בנפש, יותר מאיסורי-תורה אחרים? והרי מקובלנו, שיסוד זה נכון לגבי כל העבירות: כל עבירה פוגמת בנפש האדם, ומדוע רק במצות המאכלות בולטת "עליית" ישראל ממצרים? הלא גם בציווי על עבודה-זרה אפשר היה להוסיף: "המעלה אתכם מארץ מצרים", שכן זכו לפרוש גם מעבודת-האלילים של מצרים – אלא שעשיית עבירות, ואף ביצוע החמורות שבהם, הנה "חיצונית" לאדם; העבירות אמנם פוגמות בנפשו – אך הן אינן הופכות לחלק מעצמותו. לא כן אכילת איסור: זו חדרת לפנימיות האדם, והופכת לחלק בלתי נפרד מדמו ובשרו של האוכל.

15 With Hearts Full of Faith - R. Sabran pg 223

Only the Jewish people must raise themselves to such a level of refinement, of excellence in character, that they can genuinely forgive and forget, that they can become good friends with those whom they may have considered their worst enemies the day before. This is something that is demanded only of a Jew. As the Rambam writes, "The pagans with their sealed hearts ... bear a grudge forever."

16

Only the descendants and spiritual heirs of Abraham, Isaac and Jacob have within them the potential for such magnificent refinement. And therefore, unfortunately, if the behavior of Jews becomes similar to the behavior of those nations that do not share the legacy of our Patriarchs, if the dividing line between the nations of the world and the Jewish people becomes blurred, we can be sure it is not because the nations of the world are becoming vastly improved in their character refinement. This cannot be expected of people that are not the heirs of Abraham, Isaac and Jacob. If we see the gap closing, it is because the Jews are falling far short of what is expected of them. It is because they are slipping and sliding down to lower levels.

17

So how do we keep ourselves on a higher level? How do we refine our middos? How do we realize the full potential of the Jewish talent for excellence in character?

The answer is by embracing kedushah, holiness.

How do we define holiness?

The Rambam in his introduction to the Mishneh Torah-Yad HaChazakah gives us important guidelines. The title "Yad" is an allusion to the number fourteen, which is the numerical value of the word yad (yod-daled). The Rambam writes that he chose this title because he had grouped the mitzvos and concepts of the Torah in fourteen separate "books," each of which dealt with a distinct area of the Torah. He also gave titles to

18

"Within the fifth book," writes the Rambam, "I will include those commandments that relate to forbidden relations and forbidden foods, because these — forbidden relations and forbidden foods — are the two matters by which God has sanctified us and separated us from among the idol worshippers. Furthermore, specifically with regard to these two mitzvos the Torah writes respectively (Leviticus 20:24), 'And I separated you from among the nations,' and (Leviticus 20:26), 'That I separated you from among the nations.'"

וכן כותב הגר"ח ויטאל (שערי קדושה חלק א' שער ב'): "הנה ענין המדות הן מוטבעות באדם בנפש השפלה... והן כסא ויסוד ושורש אל הנפש העליונה השכלית אשר בה תלוין תרי"ג מצוות התורה כנוכר לעיל בשער ראשון. ולפיכך אין המדות מכלל התרי"ג מצוות, ואומנם הן הכנות עקריות אל תרי"ג המצוות בקיומן או בביטולם, יען כי אין כוח בנפש השכלית לקיים המצוות על ידי תרי"ג איברי הגוף אלא באמצעות נפש היסודית המחברת אל הגוף עצמו בסוד (ויקרא י"ז י"ד) כי נפש כל בשר דמיו בנפשו הוא. ולפיכך ענין המדות הרעות קשים מן העברות עצמן מאד מאד... נמצא כי יותר צריך לזהר ממדות הרעות יותר מן קיום המצוות עשה ולא תעשה, כי בהיותו בעל מדות טובות בנקל יקיים כל המצוות."

11

הרי התבאר לנו החומר המיוחד באכילת מאכלות האסורות – אשר פוגמת בבחינת הנפש של האדם, ומולידות בו מידות מגונות ומקולקות, ומתוך כך קרוב הוא מאוד לעבור על עברות נוספות ולהימנע מקיום הרבה מצוות!

12 יחידים וסוברים

ולכן נפסק שבמידת האפשר, יש למסור תינוק הזקוק לחלב אם למינקת האוכלת מזון כשר; אף, שחלב האוכלת מזון שאינו כשר מותר מצד הדין (שו"ע יו"ד פ"א, ו). והמקור להלכה זו הוא משה רבנו, שסירב לינוק מן המיניקות המצריות שהביאה לו בת-פרעה – עד שקראה מרים לאמו – שכן אמר: "פה שעתיך לדבר עם השכינה ינק דבר טמא!!" (סוטה יב:). ובאמת, מה פירוש המילים: טמא וטהור? – מילת טמא, הנה תרגום של: סתום; "סתמום פלשתים" מתרגם אונקלוס: "טמונון פלישתאיי" (ברא' כו, טו). אדם הממוג בגופו מאכלים טמאים, סו"תם בעד האור האלקי ומונע ממנו לחדור לנשמתו. ואף שאין דבר העומד בפני התשובה (דבר' ב, טו) וגם האוכל איסור יכול לעשותה – אך קשה יותר לאור האלקי לבקוע אליו. גם המילה: טומטום, שורשה במילה: אטום.

13

ישם בהמשך דבריו, תשובה לחושבים שהנוק החמור של אכילת איסור, נגרם רק אם נאכל האיסור במזיד. אדם חושב לעצמו, שאם מיהר ולא בדק את הפרי שבידו היטב היטב, ודאי לא יגרם לו נזק רוחני אם אכל אגב כך איזו תולעת קטנה וחסרת משמעות (...). ולא כן הוא, מתריעה התורה בכותבה שוב את הלאו. האיסור חודר עם המאכל הטמא והופך לחלק מבשר-גופו ממש, גם אם אכלו האדם בשוגג.

14

אמנם קיים בכל זאת הבדל בין שוגג למזיד, והוא טמון – מדייק "אור-החיים" – בכפילות המופיעה בסוף אותו פסוק: "ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם"; שהאוכל איסור במזיד – נטמא גופו והופך בשרו ממש כבשר-שקץ; ואילו האוכל בשוגג – נטמאת ומטממת נפשו, כהסבר חז"ל שלעיל, אך לא יהיה גופו כבשר השקץ.

19

The answer lies in the final words of the Rambam's description of the fifth book of the Yad, "And I named this book Sefer Kedushah, the Book of Holiness." The Book of Holiness! And the only mitzvos included in this entire book are forbidden relations and forbidden foods. Of all the mitzvos in the Torah, none fall under the category of holiness. Just these two.

20

Holiness is what challenges the Jewish people to elevate themselves. Holiness is founded on a basis of middos, of refinement and nobility, which cause us to turn away from forbidden relations and forbidden foods. This sort of holiness is the hallmark of the Jewish people. And our abstention from acts that contaminate the soul brings us to ever higher levels of holiness and an ever deeper refinement and nobility of character, drawing us ever closer to God.

21 That is the way God created the world. The foods we eat affect us, and that is why certain foods are forbidden. Food that is associated with any kind of defilement, whether or not we are aware of it, will cause us to become defiled as well. Even the milk of a pagan wet nurse, which is not quite a forbidden food, should be avoided, because it "dulls the heart and gives rise to immoral tendencies." The milk of a woman encapsulates all her strengths and weaknesses, all her character traits, all her thoughts and impulses. Even a newborn infant should, therefore, drink only the milk of a woman that exemplifies the character traits of our holy ancestors. Otherwise, that pure baby's heart may become dulled and corrupted.

22 According to the Gra, the source for the Rema's ruling is the Gemara (*Sotah* 12b) that describes what happened when Pharaoh's daughter pulled the infant Moses from the Nile. She saw the infant crying and assumed he was hungry. So she summoned several Egyptian wet nurses to feed him, but he refused to drink. Finally, Miriam arrived and offered to bring a Jewish wet nurse.

Why did Moses refuse to drink? Moses was no more than an infant, and yet he differentiated between an Egyptian wet nurse and a Jewish wet nurse. Clearly, God had instilled in him some kind of a reflex aversion to suckling from an Egyptian woman. Why was that? Because, says the Gemara, "the mouth that would one day speak with the Divine Presence could not suckle from an Egyptian woman."

25 These are the influences that are identified as "Egyptian" milk, the influences that are the essence of a society of lewdness and wanton behavior. These are the influences from which we must protect our children.

26 With Egyptian milk, you can't expect a child to be sanctified with *mitzvos*. With Egyptian milk, you can't expect him to have refined *middos* and a nobility of character. With Egyptian milk, you can't expect him to learn Torah with relish and delight. With Egyptian milk, you can't expect him to draw ever closer to God.

We look around today at the world in which we live, at the depravity of the modern "street," and we see all the abominations of Egypt and then some. Unfortunately, much as we try to protect ourselves, we are all exposed to this contaminated "street." The videos. The Internet, with all the worst that Egypt ever had to offer available to everyone at the press of a button. There is no need to go into further detail. We all know the situation. We are engulfed in a sea of Egyptian milk.

28 I want to add a small word of encouragement. We know that the task is difficult. Much more than difficult. We look around at the world, and it seems practically hopeless to create at best more than small islands of holiness. But it really is not so. There is no greater power in the world than *kedushah*, holiness. If we can improve, increase and refine the *kedushah* of our *yeshivos*, our synagogues, our schools and our homes, we can radiate holiness to the entire world and transform and uplift all of humanity.

23 What does the Gemara mean? At first glance, one might think this was merely a matter of honor, of protocol, that it would not be fitting for a mouth that had suckled from an Egyptian wet nurse to speak with God. But the Rema saw a deeper reason. He understood that by drinking the milk of an Egyptian woman and thereby drawing into himself some of her very essence, Moses would "dull" his heart, tarnish his refined character and open himself up to immoral tendencies. And how could such a person speak with God?

24 Every single Jew, says the Rema, should also avoid Egyptian milk even though it does not quite extend to the level of forbidden foods. Every Jew should aspire to the highest levels of holiness, to draw ever closer to God through continuous refinement of *middos*, which leads to ever higher levels of holiness. Unless it is absolutely necessary, why should any Jew forfeit the ability to speak with the Divine Presence? What right do we have to make compromises? Of course, we cannot allow a child to starve, and if there is no other choice, then it is permitted to bring an Egyptian wet nurse. But if there is any choice at all, how can we allow the holy heart of a Jewish child to be blunted even in the slightest degree? This is why the Rema wrote that "a child should not suckle from an Egyptian woman."

27 How can we preserve our pure hearts and spirits? How can we protect the spark of holiness within us? I don't know if in our condition we can appreciate the true meaning of purity and holiness. I don't know if in this corrupt *galus*, this deep spiritual exile in which we find ourselves, we can find our way to the levels of holiness expected of us without tremendous difficulties. But we have to make the effort to establish the *havadalah bein Yisrael la'amim*, that dividing line between us and the world.

Our children must be taught from the very earliest age where to look and where not to look; we cannot wait until it is too late. We must protect ourselves and our children from Egyptian milk. We must make rules and build fences. We must seek advice and devise strategies that will help us become holy in spite of the difficulties we face. Above all, we must send up our tears and our prayers to the Master of the Universe and plead with Him that our homes should be pure and our children should sparkle with holiness.

29 במדרש תנחומא "ואח הויה אשר חאלנו
זש"ה לעשות רצון אלקי חפצתי
ותורתך בתוך מעיי, יש לפרש הכונה, כי ידוע
כי חפץ הוא יותר מרצון, ומה הכונה בחפץ.
יש לפרש על דרך מה שבי הרמב"ן לפרש
הפסוק בשיר השירים אם תעירו ואם תעוררו
אח האהבה עד שחפץ, שצריכים לעשות מכל
אהבה והתעוררות חפץ, דהיינו לגשם אח
הרצון במעשה ופעולה, כדי שיהי דבר
המתקיים. ונראה מזה כי חפץ הוא רצון שהוא
עו כ"כ, עד שנעשה מזה חפץ. ומתי נעשה
מהרצון חפץ, בעת שהרצון מקיף כל האדם
ואין בו שום דבר המעכב מלעשות המעשה
בפעול. והנה מאלות אסורות הם מעמטמים
אח האדם, והם גורמים לאדם טמטום
שפירושו שמעכב רצון ה' מלהיכנס לתוך גופו
שנתפטר ע"י מאלות אסורות, ולכן אמר דוד
המלך ע"ה, לעשות רצון אלקי חפצתי, היינו
רצון שהוא חפץ, והאין זה נעשה, רק ע"י
ותורתך בתוך מעיי, שהמאכלים שנוכחים לתוך
מעיי הם עפ"י הוראת התורה, ואז יכול הרצון
להתפשט בכל האדם. (עי' ספר אור אליהו מש"כ
ע"ד זק).

מבינים עמיתו לאכול מזה ליל פסח, פרהה זו ההכנה למזות מזה. כי במזה נחקים באמת ודורתך בתוך מעי כמו שמביא המורה אמת בשם הרה"ק מאחיביאל זי"ע שעל מזות מזה מכון הפסוק, כי מזה הוא המזות היחידה שמברכין עלי' אקצ"ו, כי הוא כולו מורה, וההכנה למזות זו הוא לקבל השמירה בעיני מאכלות אסורות.

בוה"ק מבואר כי מזה הוא מלשון מסה ומריבה, "דעבדה מזותא עם היצר הרע", ומברית ממנו כל הקליפות והסט"א, במקום שאכלתו כל השנה כולה הוא בנתי מלחמה ונקרא בלשון לחם, כמו שאיתא בסידור יעב"ז, שיטנו מלחמה גדולה בינו לבין הסט"א, מי יתגבר על מי באכילה זו. לעומת

זה באכילת מזה הוא עושה מריבה עם היצר כי באכילה זו אשר עלי' מברכין אשר קדשנו במצותיו וזונו אין בו שום דבר הרע כלל, רק הוא כולו טוב בלי שום תערובות רע, כאשר הוא אכול בקדושה ובכונה לשם מזה. ואכילה זו מגרש ממנו בחינת הרע אשר בקרבו. ובאשר מפרש התפארת שלמה מה דכ' אלל המלאכים "סעדו לככם אשר תעבדו", שעי' שהי' אז "ומזות אפה ויאלכו", לכן ע"י אכילה זו הי' בחינת "אשר תעבדו", להעביר הפטירה אחרא.

האדם רוצה לדעת עד כמה נכח מאכלות אסורות להשפיע על האדם עצמו ועל כל הסביבה. כמפר הליכות שלמה מציא מהגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל שא' הטעם למה יש כ"כ נישואי תערובות רח"ל במדינתנו, כי מקילים הרבה בנישול עכו"ם, והרי גזרו על נישול עכו"ם משום בנותיהם, וע"י שמונחים באיסור זה גורמים שיהי' כ"כ נישואי תערובות. ויש צוה אזהרה די והואר שאנשים לא יקילו בזה, כי התוצאות הם גדולות ונוראות. אמי ע"ה נולדה במדינה זו, והי' אז חלב ישראל ע"י אצ"ו ע"ה שהלך

בפר"שה זו שאנו לומדים עיני מאכלות אסורות, הזמן גרמא לקבל על עצמנו שמירה יתירה וחסירות בעיני כשרות, והרי המנהג הראשונה שנעשו ישראל שאנו קוראים בקריאת פרשת החודש הוא ללמוד האף לאכול, לא רק מה לאכול, רק שהאכילה יהי' בעדינות, אכילה ישראל ולא לאכול באופן שיהי' לו דמיון לדברי הגויים, וזה הוא הלימוד צריכים ללמוד שהוא חונת הזמן, לתקן עיני האכילה.

להחליטה בעצמו. אבל היא הלכה לבית חינוך עממי, וחששה בעצמה כי לא תוכל לעמוד בנסיון של אכילת גלידה, כי לא הי' חלב ישראל, לכן עשתה נדר לא לאכול גלידה, כשהיתה רק בגיל של י"ב שנים. חוששים האף זכמה אמי ע"ה לרצון עו כל ימי לחיים של מסירות נפש לתורה, הרי זה בגלל החורף בתוך מעי, ע"י השמירה ממאכלות אסורות וזכ"ל להיבדל מאומות העולם, וזכ"ל לראות נחם מצניס וצניס צניס. קולות ופשרות בעיני כשרות הם מהגורמים העקרים להשפיע ח"ו דברים לא טובים על דורות הבאים הי'.

וצריך לומר, שסגולתה של המצה להקנות קניינים רוחניים לאוכליה בפסח, אינה קשורה בהכרח למה שאירע ביציאת מצרים; זוהי סגולה עצמית הקיימת עוד קודם שהתרחשה בכלל היציאה ממצרים, ובה זוכה כל אוכל מצה בשבעת ימים אלו. והראיה: שאברהם אבינו חייך גם את לוט לאכול מצות בפסח, למרות שלוט או בנו לא נשתעבדו, ולא עתידים היו להשתעבד במצרים (ברא' יט ג, ורש"י שם). במילים אחרות: אף שאנו אוכלים מצה בפסח לטעמים הידועים לנו - כמו זכירת לחם העוני שאכלו אבותינו במצרים (דבר' טז, ג) וכן לזכור שנגאלו בזמן כה קצר שלא הספיק בצקם להחמיץ בו (שמות יב, לד) - אך עם זאת עלינו לדעת, שככל המצוות, יש גם למצווה זו טעמים נסתרים, שבחלקם גם חכמי הקבלה ואפילו משה רבנו לא השיגום, ורק "אלקים הבין דרכה" (איוב כח, כג).

בין שאר הטעמים הנגלים, מנו גם את זאת (דורנו מול שאלות הנצח, עמ' מח"ג) שריבוי הציוויים על מה שמכניס היהודי לפיו, מביא לתועלת מרכזית ועיקרית ביהדות: **כיבוש היצר**. אדם מישראל אינו נוהג כבהמה, האוכלת מיד כל מאכל טעים לחיך שענייה ראות. וידוע, שקניית תכונה זו של ריסור עצמי, קובעת ברכה לכל תחומי מצוות התורה, ובלעדיה - יתקשה האדם מאוד לעמוד באתגרים שמציב לו בורא. כל-אימת שיהודי ניגש לאכול, הוא מחנך עצמו מקטנות לעצור ולשאול מספר שאלות, האם המאכל כשר? האם הוא מעושר? האינו מתולעי? - ראשית, האם המאכל כשר? האם הוא מעושר? האינו מתולעי? - לשאלות אלה אין די ביראת-שמים, אלא דרושים גם ידע והתעדכנות מתמדת, בגין הפיתוח המסחרר של טכנולוגיית יצור המזון. שנית, לאחר שהתברר שהמאכל ראוי לאכילה, יש לברר אם רשאי אני לאוכלו **עכשיו**, או שעלי להתמתן: לסיים התפילה (שו"ע או"ח פט, ג), לעשיית קידוש או הבדלה (שם רעא, ד; רצט, א), או שהמאכל חלבי, ועלי להתמתן לחלוף הזמן הדרוש מעת אכילת בשר. עלי גם לוודא שהיום אינו יום-תענית, וכן שאין עלי לקיים מצווה כקריאת שמע ותקיעת-שופר, שלפניה אין להיכנס לסעודה (שם רלח, ב; תרנב, ב) במידה ויש ברשותי בעלי-חיים - עלי להקדים ולהאכילם לפני שאשב לסעודה (ברכי מ). כמו-כן, מכריע היהודי בשאלת **מקום-האכילה**; האם רשאי הוא לאוכלו כאן, או שעליו להיכנס לסוכה על-מנת לאכול (שו"ע שם תרלט); לצאת מבית-הכנסת ולאכול בחוץ (שם קנא, א), וכדומה. ולאחר כל זאת, כשהוברר שרשאי הוא לאכול כעת, יש ועליו לחפש מים וכלי לנטילת ידיים, ולא-אחת, לברר אינו ברכה בדיוק יש לברך על המאכל (ברכי לה) - ועוד.

אך קיימים מאכלים, המביאים לא רק לתיקון פגמים, ואף לא רק להשבחת התפקוד השכלי, אלא **לעליית הנפש** דוגמה למאכל כזה, שהתורה חייבה לאוכלו בשל היתרון הרוחני שהוא מקנה לאוכליו, היא המצה. בספר ה"זוהר" נקראת המצה: "מיכלא דמהימנותא" - מאכל **האמונה**; וכן: "מיכלא דאסוותא" - מאכל המרפא (ב, קפג). ומבאר ה"זוהר", שכאשר יצאו ישראל ממצרים, לא ידעו את עיקר האמונה בהי' ואת סודה, ולכן נתן להם הקדוש-ברוך-הוא את המצה, שתפא אותם ממצבם זה ותחדיר בלבם את האמונה אכילת מצה בזמן שהתורה מצווה - מחזקת את האמונה בבורא.

ומעם שלישי על נודל השמחה שזוכים ע"י אכילה בקדושה, הוא לפי מש"כ בעל התניא זי"ע בלקוטי תורה (דרושים לסוכות דף פ): **במעם שהמצוות שאינם חובה על האדם לקיימם נקראים "רשות", כי כל מצוה ומצוה ממשך ומשפיע אור קדושה מהעולמות העליונים אל האדם המקיימה, ולכן המצוות שהן "חובה", האור שלהם מוכרחת לבוא לעוה"ו, דמכיון שהאדם מוכרח לקיים המצוה הזאת א"כ מוכרח האור הזה לרדת לעוה"ו, אך לעומת זאת ישנן מצוות אחרות ששורשם בעולמות גבוהים ונעלים ביותר עד שאין בכח האדם להכריח את הקדושה הנעלית הזאת לרדת אל העולם הגשמי, ואורות אלו נקראים "רשות", והיינו שהם רשאים לא להגלות בעולם, כי אינם תלויים במצוה חיובית שצריכים לקיימה עפ"י דין, ואורות נבואות וקדושות אלו אפשר להמשיך רק ע"י המצוות שאינם חובה על האדם, ובגן אכילה ושתיה ושאר עניני רשות שמקיימים כרצון ה', שעל די עבודה זו יכול האדם להמשיך על עצמו האור והקדושה הגדולה הזאת, ובהיות כן מי שזוכה לקדש כל עשיותיו בעניני רשות, הרי זוכה לשמחה רבה ועצומה, דמכיון שזוכה לאור נעלה יותר, וקרוב יותר להקב"ה, שמחתו גדולה ביותר, בבחי' (דברי הימים א' טו, כז) עון וחדוה במקומו, כמה שיותר קרובים למקומו כביכול זוכים ליותר עון וחדוה. הרי לנו ג' מעמדים שזוכים לשמחה יתירה ע"י אכילה ושתיה כרצון ה', וממילא שפיר יובן מה שאמרו חז"ל דאין שמחה אלא בבשר ויין, כי ע"י שאוכל לשם שמים ומכוון היטב בעת אמירת הברכות הנהנין, שפיר זוכה לשמחה עצומה וחדווא רדעילא.**

ומכיון שכן, עתה כתיב אור שיש להרבות בשמחה, והוא גם הזמן של מחיית קליפת הזמן כנ"ל, הזמן גרמא הוא לכל אחד להשתדל בעבודה זו שתהא בתקונה, ועי"ז יתוסף לו שמחה יתירה גם בכל שאר עניני עבודת ה', ובכן נדבר על שתי היסודות שבעבודה זו, אשר כל אחת מהן מתחלקת לכמה פרטים, ואלו הן:

ענין השני - להדגיר בדברי תורה, כמו שאמר המגיד להבית יוסף ז"ע (מגיד מישרים סוף פ' עקב) "וכשאתה אוכל, על כל לעיסה ולעיסה הרהר בדברי תורה, ובכך יהיה המאכל קדוש ודגמת הקרבן" עכ"ל, וכוונה זו יש בה מעלה יתירה מעל הכוונה הראשונה הנ"ל, כי בחושבו ד"ת בעת האכילה הריהו מעלה ומתקן מיד הניצוזה"ק אשר במאכליו, כי הדברי תורה מחזיר אותן מיד לשורשן, משא"כ ע"י הכוונה הראשונה הנ"ל מתעלים הניצוזה"ק רק בעת שעובר השי"ת אח"כ בכח אכילה זו, שכן האכילה הוא רק הכנה לעבודת ה' ולא עצם מעשה המצוה (ע"י שולח"ט שהארך בזה), ולקמן (אות ה') נרחיב קצת במ"ד במעלת דברי תורה בעת הסעודה.

היסוד השני הוא סדר האכילה עצמה, אשר צריכים להתקשר בה מאד במחשבה כריבור ובמעשה, להשקיע בה עבודה רבה ועצומה, עוד יותר מנשאר עבודות היום, כמו שכתב השל"ה הק' (שערי האמויות, קדושת האכילה) ח"ל: שבעת האוכל, יהיה לבו של האדם מרובץ בה' יתברך "יותר מכל היום" עכ"ל, וידוע מהרבה צדיקים ז"ע שראו אצלם עבודה גדולה מאוד בעת אכילתם עוד יותר מבעת תפילתם, עד שמוצא שהיה אחד מחלמידיו הק' של הבעל שם טוב הק' ז"ע (ה"ה הרה"ק ר' מנחם מענדל מפרימישלאן ז"ע) שהיה נרגע תמיד לטבול במקוה קודם "אכילתו" ולא קודם תפילתו (ע"י שולחן המהור ע"י קע"ה), והדבר היה כל כך פשוט אצל צדיקים, שאכילה היא בדרגה יותר

ענין השלישי - הוא מה שאמרו חז"ל (ר"ה פז.) אדם נידון בכל יום, ואמר הרה"ק ר' פנחס מקארץ ז"ע רמשיך כל זמן אכילתו דנין את האדם בשמים (אמרי פתח ע"י ק"א), וכשיתבונן בזה וידע כי עתה הוא עת המשפט, בוודאי ישתדל להשקיע כל מחשבתו בכוונה טובה ורצויה, לבקש מהקב"ה שיחוננו בתכונה בביתו ובהשכל'ל ללמוד וללמד לשמור ולעשות כל דברי התורה מתוך הרחבת הרעת, או יבקש על שאר דברים הנצרכים לו ולא ישקיע ראשו בהנאה זמנית של האכילה החולפת ועוברת כהרף עין.

39
ב. הנהגת האכילה יהיה בדרך ארץ ובדרכי נימוס כבן מלך, כמו שכתב החינוך (מצוה ט"ז) במעם מצות ועצם לא תשכרו בו, כי אין זה כבוד לבני מלכים לאכול כרעבתנים, כיון שעצם צורת האכילה משפיע מאוד על האדם, כמה שמתנהג האדם ביותר דרך ארץ בעת האכילה, וישפיע מזה לטובה בכל פנימיותו, וכל לבבו יתהפך לטוב, וכלשון קדשו: "ז"ע כי האדם נפעל כפי פעולותיו, ולבו וכל מחשבותיו תמיד אחר מעשיו שהוא עושה בהם, אם טוב ואם רע וכו', כי אחרי הפעולות נמשכים הלבבות" עכ"ל.
ולכן זיהר שאכילתו יהיה בנחת ובמתינות (ע"י קב הישר פרק מ"ט), ושלא יאכל ולא ישתה מעומד, לא יסתכל בחלק הבריו, ולא ירים קולו בעת אכילתו, וכל שכן שלא דבר דברי איסור, לצנות ולשון הרע וכדומה, וכן זיהר בכל שאר עניני דרך ארץ המבוארים בשולחן ערוך או"ח סי' ק"ע וקע"א ע"י"ש, שכל אלו יקדשו את האדם ואת אכילתו שיהיה ראוי להקרבה ע"י המזבח.

ה. ואחרון אחרון חביב, העבודה הקדושה והחשובה מכל, אשר היא מעיקר תיקוני האכילה והיא דבר השהה לכל נפש, הוא לעסוק בדברי תורה בעת אכילתו, כדאיתא במשנה (אבות ג, ג.) שלשה שאכלו על שולחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה, כאילו אכלו מזבחי מתים וכו', אבל שלשה שאכלו על שולחן אחד ואמרו עליו דברי תורה כאילו אכלו משלחנו של מקום.

41
ענין הרביעי - הוא מה שכתב באוהב ישראל (שבת ד"ה מעלת מאכלי שבת) שיכיון בעת אכילתו רק אל השפיע הקדוש, הרוחניות אשר במאכל, ולא אל עצמיות המאכל ועשמי עכ"ל, והיינו שיתבונן אשר מעם המאכל הוא רק השתלשלות ממעם הרוחני של קדושתו ית', וכל כך וכך שאוכל הריהו מכניס בעצמו עוד קדושתו ית' כביכול, וכשיתבונן בזה יהיה מאום אצלו להשתעשע במעם הנשמי, כשהו באמת כל כולו קודש קדשים. מידו מחשבה כזו היא כבר מדריגה של צדיקים, וקשה מאד בתחילת העבודה לכיון כך כל הזמן, לכן רי אם יכיון אותה פעם אחת בכל סעודה, זה כבר ישפיע לטובה על כל שאר הסעודה, ובמשך הזמן יוכל להוסיף עוד בזה וד"ל, (כך שמעתי בשם הרה"ק רצ"ה מספינקא ז"ע).

Let us take another look at the progression that brings us closer to God. *Veromamtanu mikol haleshonos*. You raised us up above all other languages. *Vekidashtanu bemitzvosecha*. And You sanctified us with Your commandments.

Obscene language is the threshold of forbidden relations. Coarseness in speech leads to coarseness in deed. The Torah has set the Jewish people apart from the other nations by the *mitzvos* of forbidden relations. And *Lashon HaKodesh*, the language of the Torah, protects us from contamination by removing the slightest hint of forbidden relations from our vocabulary.

Today, unfortunately, we are a people in exile, living among the nations of the world, most of whom do not share our values. We no longer speak *Lashon HaKodesh*, even among ourselves. But even when we speak other languages, Heaven forbid that the obscenities and vulgarities spoken by the promiscuous peoples among whom we live should pass our lips. Even when we speak English or French or Spanish, we must be careful to keep our words holy.

As long as we maintain the holiness of our speech, even if we are not speaking *Lashon HaKodesh*, we still have the right to say, "You raised us up above all other languages." But if we should ever, Heaven forbid, slip into the speech patterns of our neighbors, we would sink down to their level. If the purity and holiness of our language, no matter which language we speak, should ever be destroyed, damaged or polluted, then we would no longer be able to say, "You raised us up above all other languages." Then how could we ever aspire to say, "You sanctified us with Your commandments"? And we could certainly despair of the next steps, "You drew us close, our King, to serve You," and "You called us by Your great and holy Name."

"ידבר ה' אל משה ואל אהרן. לאמר אליהם... זאת החיה אשר תאכלו" - מפני מה נשתנה כאן שכתוב... רבי אבא פתח ואמר: מי האיש החפץ חיים וגו' נצור לשונך מרע וגו' סור מרע וגו' וכתוב שומר פיו ולשונו שומר מצותו נפשו. מי האיש החפץ חיים, אזה חיים אלא זה החיים שנקרא עולם הבא ושם שורה החיים... מי שמבקש חיים שלמעלה שיהיה לו חלק בהם ומי שמבקש ימים העליונים להתדבק בהם ולארה, אותם ישמר פיו מכל רע ושומר פיו ולשונו שישמר פיו ממאכלות וממשקאות הממאים לנפש ומרחקים לאדם מאותן חיים ומאותן ימים, וישמר לשונו מרבוים העים שלא יטמא בהם ויתרחק מהם ולא יהיה לו חלק בהם" (זהר ח"ג פ"א ע"א - מתורגם).

הרי מתבאר מדברי הזוה"ק, שהדרך לזכות בחיים הנצחיים הוא על ידי שמירה בשני ענינים הקשורים לפה - מאכלות אסורות ודיבורים אסורים (וענע זה מתייחס לפרשה הבאה, כמו שיתבאר במאמרים דלקמן, בע"ה).
הג"ר צדוק הכהן מבאר טעם הדבר (ספר מחשבות חרוץ פרק ט' ד"ה ושם): "כי הקנה וושט סמוכים זה לזה, זה מוציא דבור וקול וזה מכניס מאכל, והם נקראים יסמינים, שבהם סימן החיות, בקנה הוא שואף החיות ברוח דלולי זה אין לו חיות, ובאדם על ידי זה יש בו כוח הדבור להיות רוח ממלא [נפש חיה], ובאכילה דושת האדם קיום החיות".
הרי הנתבאר לנו שוב, כי ההמנעות ממאכלות האסורות נוגעת לעצם בחינת החיות של האדם, ובכך מי שחפץ בחיים עליו לשמור את עצמו - ממאכלות אסורות ומדיבורים אסורים - "מי האיש החפץ חיים... שומר פיו ולשונו שומר מצותו נפשו".